

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΤΕΣΤ στη ΓΛΩΣΣΑ την ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Υποκείμενο.

Το Υποκείμενο είναι το πρόσωπο, το ζώο ή το πράγμα για το οποίο μιλάμε στην πρόταση. **Πώς το βρίσκουμε;** Ρωτάμε: *Ποιος;* ή *Τι;* **Παραδείγματα:**

- Ο Γιάννης διαβάζει. (Υποκείμενο: Ο Γιάννης)
- Με τη μπάλα παίζει η γάτα. (Υποκείμενο: Η γάτα).

Ολόκληρη Πρόταση ως Υποκείμενο.

Υπάρχουν περιπτώσεις που το Υποκείμενο δεν είναι μία λέξη, αλλά μια ολόκληρη πρόταση. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το ρήμα είναι απρόσωπο.

- Φαίνεται πως η ομάδα μας θα νικήσει. (Υποκείμενο του «φαίνεται»: "πως η ομάδα μας θα νικήσει" & Υποκείμενο του «θα νικήσει»: «η ομάδα»)
- Χρειάζεται να μελετήσεις περισσότερο. (Υποκείμενο του «χρειάζεται»: "να μελετήσεις περισσότερο" & Υποκείμενο του «να μελετήσεις»: «εσύ» - δεν υπάρχει, εννοείται)

Αμετάβατο Ρήμα.

Τα Αμετάβατα Ρήματα δεν έχουν Αντικείμενο. Η ενέργεια του ρήματος ολοκληρώνεται στο Υποκείμενο.

Παραδείγματα:

- Η Μαρία κοιμάται.
- Ο σκύλος γαυγίζει.

Μεταβατικό Ρήμα

Τα Μεταβατικά Ρήματα χρειάζονται Αντικείμενο για να ολοκληρώσουν την έννοιά τους. **Παραδείγματα:**

- Ο Νίκος διαβάζει ένα βιβλίο. (Αντικείμενο: ένα βιβλίο)
- Η θεία πλένει τα ρούχα. (Αντικείμενο: τα ρούχα)

Άμεσο Αντικείμενο

Το Άμεσο Αντικείμενο δέχεται άμεσα την ενέργεια του Ρήματος. **Παραδείγματα:**

- Η Ελένη ζωγραφίζει έναν πίνακα. (Άμεσο Αντικείμενο: έναν πίνακα)
- Ο πατέρας φτιάχνει καφέ. (Άμεσο Αντικείμενο: καφέ)

Έμμεσο Αντικείμενο

Το Έμμεσο Αντικείμενο είναι το στοιχείο που δείχνει σε ποιον ή για ποιον γίνεται κάτι. Πολλές φορές, συνδυάζεται με προθέσεις όπως *σε*, *με*, *από*, κ.λπ.

- Η Μαρία έδωσε το δώρο στον Νίκο. (Έμμεσο Αντικείμενο: στον Νίκο)

Γενική Πτώση ως Έμμεσο Αντικείμενο

Η Γενική εμφανίζεται όταν το Έμμεσο Αντικείμενο εκφράζεται χωρίς πρόθεση. **Παραδείγματα:**

- Της έδωσα ένα δώρο. (Έμμεσο Αντικείμενο: "της", σε Γενική)
- Είπε του Κώστα την αλήθεια. (Έμμεσο Αντικείμενο: "του Κώστα", σε Γενική)

Ολόκληρη πρόταση ως Αντικείμενο

- Θέλω να διαβάσεις το βιβλίο. (Εδώ, η πρόταση "να διαβάσεις το βιβλίο" λειτουργεί ως Αντικείμενο του ρήματος "θέλω").
- Ξέρω ότι θα έρθει αργά. (Η πρόταση "ότι θα έρθει αργά" λειτουργεί ως Αντικείμενο του ρήματος "ξέρω".

Συνδεδειγμένο Ρήμα & Κατηγορούμενο

Τα Συνδεδειγμένα Ρήματα συνδέουν το Υποκείμενο με μια ιδιότητα. Το πιο συχνό Συνδεδειγμένο Ρήμα είναι το ρήμα *είμαι* αλλά υπάρχουν και πολλά άλλα όπως: *γίνομαι, φαίνομαι, εκλέγομαι, αποδεικνύομαι κ.α.*

Το Κατηγορούμενο...

... λέει κάτι για το Υποκείμενο όταν υπάρχει Συνδεδειγμένο Ρήμα.

- Το παιδί είναι έξυπνο. (Κατηγορούμενο: έξυπνο)
- Η μέρα αποδείχτηκε αξέχαστη. (Κατηγορούμενο: αξέχαστη)

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Ξέρω να **εντοπίζω** τις **Προσωπικές Αντωνυμίες** και τι πρόσωπο/αριθμός/πτύση είναι.

	Δυνατός Τύπος Α' Πρόσωπο	Αδύνατος Τύπος Α' Πρόσωπο	Δυνατός Τύπος Β' Πρόσωπο	Αδύνατος Τύπος Β' Πρόσωπο	Δυνατός Τύπος Γ' Πρόσωπο Αρσενικό	Αδύνατος Τύπος Γ' Πρόσωπο Αρσενικό	Δυνατός Τύπος Γ' Πρόσωπο Θηλυκό	Αδύνατος Τύπος Γ' Πρόσωπο Θηλυκό	Δυνατός Τύπος Γ' Πρόσωπο Ουδέτερο	Αδύνατος Τύπος Γ' Πρόσωπο Ουδέτερο
Ενικός Αριθμός										
Ονομαστική	εγώ	—	εσύ	—	αυτός	τος	αυτή	τη	αυτό	το
Γενική	εμένα (μένα)	μου	εσένα (σένα)	σου	αυτού (αυτουνού)	του	αυτής (αυτηνής)	της	αυτού (αυτουνού)	του
Αιτιατική	εμένα (μένα)	με	εσένα (σένα)	σε	αυτόν	τον	αυτή(ν)	τη(ν)	αυτό	το
Κλητική	—	—	εσύ	—	—	—	—	—	—	—
Πληθυντικός αριθμός										
Ονομαστική	εμείς	—	εσείς	—	αυτοί	τοι	αυτές	τες	αυτά	τα
Γενική	εμάς	μας	εσάς	σας	αυτών (αυτωνών)	τους	αυτών (αυτωνών)	αυτών (αυτωνών)	αυτών (αυτωνών)	τους
Αιτιατική	εμάς	μας	εσάς	σας	αυτούς	τους	αυτές	τις/τες	αυτά	τα
Κλητική	—	—	εσείς	—	—	—	—	—	—	—

Ξέρω για το τελικό -ν.

Το τελικό ν (αυτόν, τον) διατηρείται στον γραπτό λόγο πάντοτε, π.χ.

- Δεν τον είδα. Τον μπέρδεψε η άσκηση. Τον νίκησαμε τον πυρετό! Τον χαιρέτησα.

Το τελικό ν (αυτή/ν, τη/ν) μένει μόνο όταν η επόμενη λέξη αρχίζει με φωνήεν ή: κ, π, τ, ξ, ψ, γκ, μπ, ντ, τσ, τζ.

- Δεν την είδα. Την μπέρδεψε η άσκηση. Τη νίκησαμε τη γραμματική! Τη χαιρέτησα.

Ξέρω να ξεχωρίζω την Προσωπική Αντωνυμία από το Οριστικό Άρθρο.

Τα άρθρα μπαίνουν πριν από ονόματα (ουσιαστικά ή επίθετα +ουσιαστικά). **Π.χ.**

- Τα τετράδια είναι εδώ. Φέρε μας τον λογαριασμό. Τους τελευταίους μήνες ξεκουράζομαι. → **ΑΡΘΡΑ**.

Οι αντωνυμίες πριν ή μετά από ρήμα. **Π.χ.**

- Τον είδα. Τις ξέρω. Φερ' τα μας. Άκουσέ τον. Φύτεψέ τα εκεί! → **ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ**.

Προσωπικές Αντωνυμίες Συνεχόμενες (Σ'το, Σ'τη Κ.Λπ.) ≠ Εμπροθετο Άρθρο (Στο, Στη κ.λπ.)

- Σ'το (σου το) είπα ότι είναι εδώ. = 2 προσωπικές αντωνυμίες συνεχόμενες.
- Θα έρθω στο σπίτι στις 19.00 = άρθρα.

Ξέρω ότι αυτές οι Αντωνυμίες είναι Κτητικές

ΚΤΗΤΙΚΗ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑ ΟΛΟΙ ΟΙ ΤΥΠΟΙ	ΑΡΣΕΝΙΚΟ, ΘΗΛΥΚΟ & ΟΥΔΕΤΕΡΟ			
	ΑΔΥΝΑΤΟΣ ΤΥΠΟΣ	ΔΥΝΑΤΟΣ ΤΥΠΟΣ		
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΠΡΟΣΩΠΑ & ΚΤΗΤΟΡΕΣ (κτήτορας=ποιος έχει;)		ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	ΓΕΝΙΚΗ	ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ
Α΄ πρόσωπο για έναν κτήτορα	μου	(ο/η/το) δικός/ή/ό μου	(του/της/του) δικού/δικής/ού μου	(τον/την/το) δικό/ή/ό μου
Β΄ πρόσωπο για έναν κτήτορα	σου	(ο/η/το) δικός/ή/ό σου	(του/της/του) δικού/δικής/ού σου	(τον/την/το) δικό/ή/ό σου
Γ΄ πρόσωπο για έναν κτήτορα (3 χένη)	του/της/του	(ο/η/το) δικός/ή/ό του/της/του	(του/της/του) δικού/δικής/ού του/της/του	(τον/την/το) δικό/ή/ό του/της/του
	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Α΄ πρόσωπο για πολλούς κτήτορες	μας	(οι/τα) δικοί/ές/ά μας	(των) δικών μας	(τους/τις/τα) δικούς/ές/ά μας
Β΄ πρόσωπο για πολλούς κτήτορες	σας	(οι/τα) δικοί/ές/ά σας	(των) δικών σας	(τους/τις/τα) δικούς/ές/ά σας
Γ΄ πρόσωπο για πολλούς κτήτορες (3 χένη)	τους	(οι/τα) δικοί/ές/ά τους	(των) δικών τους	(τους/τις/τα) δικούς/ές/ά τους

Ξέρω ότι αυτές οι Αντωνυμίες είναι Δεικτικές

1. αυτός, -ή, -ό...
2. (ε)τούτος, -η, -ο...
3. εκείνος, -η, -ο...
4. τέτοιος, -α, -ο...
5. τόσοσ, -η, -ο...

Ξεχωρίζω την Προσωπική Αντωνυμία από τη Δεικτική Αντωνυμία επειδή :

- Η δεικτική **αυτός, αυτή, αυτό χρησιμοποιείται** για (συνήθως) κοντινά πρόσωπα ή πράγματα στο χώρο ή το χρόνο, ή για κάτι στο οποίο αναφερθήκαμε προηγουμένως.
- Συνήθως έχει πριν άρθρο:
Αυτός ο επιβάτης...
Αυτή τη φορά..
Αυτές οι μέρες...
- Πολλές φορές συνοδεύεται από το **που**
Αυτό που ψάχνεις δεν είναι εδώ.
Αυτή που είπαμε είναι η ημερομηνία.
- Κάποιες φορές τη συναντάμε με την πρόθεση **για** δείχνοντας την αιτία.
Παίξαμε καλά, γι' αυτό κερδίσαμε.
Γι' αυτό το σοβαρό θέμα μιλάνε αυτή τη στιγμή.
- Χρησιμοποιείται σε φράσεις όπως: **μ' αυτά και μ' αυτά ή μ' αυτά κι εκείνα** κ.λπ.
- Συχνά είναι σε αντίθεση με την άλλη δεικτική, την αντωνυμία εκείνος-η-ο.
Μ' αυτούς θα παίξουμε, όχι μ' εκείνους.

Ξέρω να ξεχωρίζω την κτητική από την προσωπική αντωνυμία

μου, σου, του/της = Οι γενικές των αδύνατων τύπων της προσωπικής αντωνυμίας μετά από ουσιαστικά. Χρησιμοποιούνται, όταν λέγεται απλά πως κάτι ανήκει σε κάποιο πρόσωπο, π.χ.

- Αυτό είναι το βιβλίο μου.
- Αυτό είναι το βιβλίο μας.

ΚΛΙΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

Ξέρω να κλίνω ουσιαστικά όπως:

δήμαρχος, αετός, μαθητής, παππούς, μεζές, μαθήτρια, ζωή, πρόσκληση, έξοδος, σπίτι, στάχυ, μωρό, χρήμα, κρέας, σπάσιμο

Ξέρω να διακρίνω ουσιαστικά σε

A) **Ισοσύλλαβα** ≠ **Ανισοσύλλαβα** = ίσος ≠ άνισος αριθμός συλλαβών στην Ονομαστική Ενικού και Πληθυντικού).

- B)
- **Οξύτονα** = τόνος στη λήγουσα στην ονομαστική ενικού.
 - **Παροξύτονα** = τόνος στην παραλήγουσα στην ονομαστική ενικού.
 - **Προπαροξύτονα** = τόνος στην προπαραλήγουσα στην ονομαστική ενικού.

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ ΕΓΚΛΙΣΗ

Ξέρω να γράφω ρήματα στον Εξακολουθητικό και τον Συνοπτικό Μέλλοντα, και στην Εξακολουθητική και Συνοπτική Προστακτική

Παράδειγμα με το ρήμα γράφω:

- **Εξακολουθητικός Μέλλοντας:**
 - ο Ενικός: θα γράφω, θα γράφεις, θα γράφει
 - ο Πληθυντικός: θα γράφουμε, θα γράφετε, θα γράφουν
- **Συνοπτικός Μέλλοντας:**
 - ο Ενικός: θα γράψω, θα γράψεις, θα γράψει
 - ο Πληθυντικός: θα γράψουμε, θα γράψετε, θα γράψουν
- **Εξακολουθητική Προστακτική:**
 - ο Ενικός: γράφε
 - ο Πληθυντικός: γράφετε
- **Συνοπτική Προστακτική:**
 - ο Ενικός: γράψε
 - ο Πληθυντικός: γράψτε

Το ρήμα **φοράω** κλίνεται ως εξής στους μέλλοντες και στις προστακτικές:

- **Εξακολουθητικός Μέλλοντας:**
 - ο Ενικός: θα φοράω, θα φοράς, θα φορά(ει)
 - ο Πληθυντικός: θα φοράμε, θα φοράτε, θα φοράνε
- **Συνοπτικός Μέλλοντας:**
 - ο Ενικός: θα φορέσω, θα φορέσεις, θα φορέσει
 - ο Πληθυντικός: θα φορέσουμε, θα φορέσετε, θα φορέσουν
- **Εξακολουθητική Προστακτική:**
 - ο Ενικός: φόρα
 - ο Πληθυντικός: φοράτε
- **Συνοπτική Προστακτική:**
 - ο Ενικός: φόρεσε
 - ο Πληθυντικός: φορέστε